

BOYUN EĞME

● SİYASET

KAPİTALİZMDE ÜNİVERSİTELER

● AKP iktidarının başı üniversiteler konusunda hiç rahat olmadı; özellikle de Türkiye'nin ilerici birikiminin sembolü haline gelmiş olanlarıyla... Bu durumun AKP iktidarının politikalarıyla ilişkisi kadar, kapitalizme içkin nedenleri de var. ● Sf 4

● SİYASET

İNADINA LAİKLİK!

● Yaptığı açıklamalardan sonra Fikri Sağlar'a partisi sırtını dönerken, iktidar da durumdan vazife çıkarıp soruşturmalar açtı. Düzen siyasetinin yalnızca laikliğe değil, emekçi sınıfların tüm kazanımlarına karşı giriştiği bir savaş bu. Ama yanıtız kalmayacak. ● Sf 6

ÜNİVERSİTELER AKP'YE TESLİM OLMAYACAK

● SİYASET

MADENCİLİK BÜTÜNLÜKLÜ PLANLAMA GEREKTİRİR

● Ülkenin doğal kaynakları bir kârlılık aracına dönüşmüş durumda. Madencilikse kazalar ve cinayetlerle anılıyor. Bunların önüne geçmek için devletleştirme ve planlama odaklı bir madencilik politikası gerekli. ● Sf 8

● SEMT EVİ

BÜTÜN ÇABAMIZ GÜLTEPE'DE ÖRGÜTLÜ YAŞAM İÇİN

● Çınartepe Semt Evi'nde her hafta Salı günleri bir dayanışma masası açılıyor. İşsizliğin, yoksulluğun etkilediği mahallede halk zor günleri birbirine tutunarak geçiriyor. Çünkü bu düzeni mahalleye seçimden seçime uğrayan partilerin değil, örgütlülüğün değiştirebileceğini biliyorlar. ● Sf 10

● EMEK-SERMAYE

NEDİR BU KOD 29?

● İşçinin Hukuk Köşesi'nde bu hafta patronların suistimal ettiği ve işçiyi tazminatsız işten çıkarmak için kullandığı SGK 29 numaralı koda yakından bakıyoruz. Etrafınızda Patronların Ensesindeyiz afişleri görüyorsanız daha yakından bakın; çünkü dayanışma ağları büyüyor! ● Sf 15

BAĞIŞ YAP, DESTEK OL

**HAYDİ UNUTMAYALIM, BİZ
GÜCÜ NEREDEN ALIRIZ?
DAYANIŞMA**

Türkiye Komünist Partisi, maddi kaynaklarını üyelerinin ve dostlarının, dışından tırnağından artırdıklarıyla partiye aidat ve bağış verenlerin katkılarıyla oluşturuyor. Türkiye Komünist Partisi'ne bağışlarınızla katkı koyabilirsiniz. Hesap numaralarımız şöyle:

T. HALK BANKASI

Kadıköy/İstanbul Şubesi

Şube kodu: 0140

Hesap no: 16000060

Türkiye Komünist Partisi IBAN:

TR960001200914000016000060

YAPI KREDİ BANKASI

Ümraniye Çarşı Şubesi

Şube kodu: 1171

Hesap no: 87854153

Türkiye Komünist Partisi IBAN:

TR490006701000000087854153

AKBANK

Bahariye Şubesi

Şube kodu: 0141

Hesap no: 0128702

Türkiye Komünist Partisi IBAN:

TR320004600141888000128702

**BOYUN
EGME**

**BOYUN EĞME
HAFTALIK SİYASİ DERGİ
İmtiyaz Sahibi:**

Gelenek Basım Yayıncılık ve Ticaret Ltd. Şti

Sorumlu Müdür: Mesut Gülççek

Tasarım: Uğur Güç

ISSN: 2564-7385

Adres: Osmanağa Mh. Osmançık Sk. No:9/16
Kadıköy - İstanbul

Baskı: Deren Matbaacılık Ambalaj San. ve
Tic. Ltd. Şti. Beylikdüzü OSB Mah. Orkide
Cad. No: 9/Z Beylikdüzü-İstanbul

TÜRKİYE BU GERİCİ DÜZENDEN KURTULACAK!

Bugün Antalya'da iki TKP üyesi yoldaşımız, Boğaziçi Üniversitesi öğrencileriyle dayanışmak için asılan Türkiye Komünist Gençliği imzalı pankart nedeni ile gözaltına alındılar. Pankartta "Üniversiteler AKP'ye teslim olmayacak, #BOĞAZIÇI DİRENİYOR" ifadeleri yer alıyordu. Gözaltına alınırken belirtilen gerekçe ise "halkı kin ve nefrete tahrik" olarak belirtildi. Yoldaşlarımız ifadeleri alındıktan sonra serbest bırakıldılar.

Türkiye'de halkın sözünü söylemesi, bunun için bir araya gelmesi bu düzenin en büyük kâbusudur. Hele bir de bu söz bilimden, aydınlanmadan, bağımsızlıktan,

eşitlik ve özgürlükten yana ise düzenin sahiplerinin gözüne uyku girmiyor. Çünkü biliyorlar ki bugün aydınlık, bağımsız, eşit ve özgür bir Türkiye'yi istemek su kadar ekmek kadar meşru ve halkın en büyük hakkıdır.

Bugün Boğaziçi Üniversitesi'nde okullarını savunan ve onlarla dayanışan gençleri hedef gösteren AKP iktidarı ve temsil ettiği gerici düzen, asıl kin ve nefretin kaynağıdır.

Ülkemizin emekçi halkı ve gençleri AKP'den de bu gerici düzenden de kurtulacaktır.

Türkiye Komünist Partisi

● SAMANALTI / Sait Munzur

● **KAPAK**

BOĞAZIÇI DİRENİŞİ

Üniversiteler AKP'ye Boyun Eğmiyor

Bir haftadır ülke gündeminde Boğaziçi Üniversitesi'ne atanan AKP'li rektör ve öğrencilerin protestoları var. Eylemlerin yaygınlığı ve geniş kesimlerce sahiplenilişi, bir kez daha Türkiye'nin AKP'nin kılıfına sığmayacağını gösterdi.

Iktidar cephesi ise yapabileceği tek şeyi yapıyor, protestoları polis şiddeti ve yaftalamalarla bastırmaya çalışıyor.

Kayyum rektör Melih Bulu açıkça AKP'li oluşu, üniversite dışından olması, intihalleri ve piyasacı yaklaşımı ile oldukça tepki çekiyor. AKP'nin bu çüretli hamlesi, Boğaziçi Üniversitesi'ne dair yaratılan, iktidarın da "yerli ve milli değil" veya "elitist" gibi söylemlerle beslediği, AKP Türkiye'si'nden etkilenmeyen, demokrasi ve özgürlüklerin egemenliğinde bir kurtarılmış bölge olduğu yanılsamasının da sonunu getirdi. Sınır tanımayan AKP iktidarı "çöl-

deki vaha" olarak görülen Boğaziçi'ni de kurutmayı denedi, ancak burada geçtiğimiz hafta itibarıyla beklenmedik bir tepki yağmuruyla karşılaştı.

KAYYUM BİR GECEDE GELMEDİ

Elbette bu atama bir gecede olup biten bir şey değil. Sürecin başlangıcı 4-5 sene öncesine, AKP'nin OHAL bahanesiyle üniversiteler üzerindeki baskısını arttırmasına dayanıyor. Üniversitelerdeki muhalif akademisyenler birer birer KHK'larla işlerinden uzaklaştırılırken, Boğaziçi Üniversitesi de 12 Eylül'den sonra ilk kayyum rektörlükle 2016 yılında tanıştı. Seçimlerde

%86 oy alan Gülay Barbarosoğlu aylarca atanmamış, sonrasında çıkarılan KHK ile rektörlük seçimleri tamamen kaldırılmıştı. En sonunda seçimlere girmeyen, AKP Eskişehir Milletvekili Emine Nur Günay'ın kardeşi Mehmed Özkan atanmıştı.

BİMEKS PATRONU ÜNİVERSİTEDE HOCA OLURSA

Özkan'ın atanması "Boğaziçi kültürünün içinden biri olması", "Yerine daha kötüsünün gelebileceği" gibi gerekçelerle sineye çekildi. Barbarosoğlu da AKP'ye kendini beğendirme yarışında Albayrak ile verdiği fotoğrafların yeterli olmayacağını anlamış olacak ki, o zamana kadar kendisini destekleyen yüzlerce öğrenciyi yüzüstü bırakarak, seçimlerden ve akademiden çekildiğini açıkladı. Boğaziçi'nin sözde özgürlükçü kültürünü benimseyen Özkan ise görev süresince sermayeye ve gericiliğe sınırsız özgürlük tanıdığını, 1500 Bimeks işçisinin hakkını gasp eden Vedat Akgiray'a verilen kürsülerle, kampüste kılınan cuma namazlarıyla kanıtladı. Aynı Akgiray'ı Bulu'nun doktora hocası olarak da gördük. Rektör Özkan ihtiyaç duyduğunda kampüse polis sokmaktan hiç çekinmedi. Okul emekçilerinin ve öğrencilerin yemek, servis, okul içi servis gibi temel haklarına defalarca saldırdı. Karma yurtların kaldırılması ve getirmeye çalıştığı içki yasaklarıyla da gericiliğini kanıtlamış oldu.

Bir kez daha görüldü ki felakete giden yol kötünün iyisiyle uzlaşmaktan geçmiyor. AKP'li işletmeci Melih Bulu'nun atanmasına giden süreci Özkan döneminde adım adım ördüler. Komünistler o zaman da AKP ile pazarlık yapmak, uzlaşmak yerine üniversitelere yapılan saldırılara karşı topyekün mücadele vermek gerektiğini söylemişti.

AKP'nin atanmış memuru Melih Bulu üniversiteyi bir tüccar zihniyetiyle yönetmeye hazırlandığını açıkça dile getiriyor. Ancak hesap etmediği bir şey var ki Boğaziçi Üniversitesi sermayenin ve gericilerin hayal edebileceğinden çok daha fazlasıdır. Son bir haftadır yaşanan eylemler bunun kanıtı.

Bir kez daha tekrar edelim:

Boğaziçi'nden şirket, AKP'nin memurundan rektör olmaz!

KAPİTALİZMDE ÜNİVERSİTELER

Piyasalaşma, yozlaşma ve AKP'li yıllar

AKP iktidarının başı üniversiteler konusunda hiç rahat olmadı; özellikle de Türkiye'nin ilerici birikiminin sembolü haline gelmiş olanlarıyla... Bu durumun AKP iktidarının politikalarıyla ilişkisi kadar, kapitalizme içkin nedenleri de var.

Modern iktisadi yapılarda üniversiteler vazgeçilmez kurumlardır. İktisadi yapının gereksindiği nitelikli iş gücünün önemli bir bölümü bu kurumlarda yetiştirilir. Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasında nitelikli iş gücü nüfusunun hızla artırılmasına ihtiyaç duyulunca üniversiteler bu yönleriyle ön plana çıkmıştı. Aslında üniversitelerin bu işlevinin esasen 18. yüzyılda Avrupa üniversitelerinde oluşmaya başladığı, 19. yüzyılda da sabitlendiği söylenebilir. Her ne kadar bu dönemlerde "bilim kurumu olma" niteliği daha göz önünde olsa da, özellikle endüstri ağırlıklı kapitalist ekonomilerin teknik bilgiyi ekonomik değere dönüştürme ihtiyacı ve becerisi, teknik bilgiyi üretecek "işçi" sayısının sürekli artışı zorunlu kıldı.

Sovyet sosyalizminin elinde üniversiteler teknik bilgiyi toplumsal faydaya dönüştürme becerisini zirveye çıkardıkları gibi, toplumun Aydınlanma mirasından yararlanması ve ilerici toplumsal dönüşümlerin gerçekleştirilmesi için önemli bir görev gücü anlamına da geliyordu. Her ne kadar sosyalizm yolunda ilerlemiş olmasa da, 1930'lar Türkiye'sinde de yüksek öğrenimin benzer bir yaklaşımla yeniden örgütlendiğini söylemek mümkün. 1933 Üniversite Reformu ve İstanbul Üniversitesi'nin kuruluşu ile birlikte, Osmanlı döneminin bakiyesi bir gericilikten kurtulama-

mış Dar-ül Fünun, yerini Avrupalı bir tarzla tasarlanan İstanbul Üniversitesi'ne bıraktı.

TÜRKİYE KAPİTALİZMİNİN DÖNÜŞÜMÜ VE ÜNİVERSİTELER

Siyasal rejimlerin geçirdiği tüm değişim ve dönüşümler üniversitelerde doğrudan yansıma bulur. Türkiye'nin üniversitelerinin tarihine hızlıca bakıldığında çok belirgin örnekler görülebilir: 1950'lerin sanayileşme hamlelerine eşlik eden üniversitelerin kurulması (ODTÜ ve Atatürk Üniversitesi gibi), emekçi çocuklarının üniversitelere daha yüksek oranlarda gidebilmeye başladığı dönemlerle birlikte yurtsever ve sosyalist gençlik hareketlerinin yükselmesi, 12 Eylül darbesi ve meşhur 1402 tasfisi... Bu örnekler arasında bugünü halen ilgilendiren bir tanesi, 12 Eylül ürünü olan Yükseköğretim Kurulu'dur (YÖK).

Burada YÖK'e dair ilginç bir bilgiyi paylaşmakta fayda var. Yakın zamanda başlattığı yeni bir hamle ile YÖK, "12 Eylül bakiyesi" olmaktan kurtulmaya çalıştığını ve yeni bir vizyonla Türkiye üniversite sisteminde önemli dönüşümler gerçekleştireceğini ilan etti. Tabii ki söz konusu dönüşümler üniversiteler ile piyasa arasındaki bağı kuvvetlendirmek ve sermayenin üniversite kurumundan, üniversitenin olanaklarından ve yetiştirdiği iş gücünden daha efektif şekilde yararlanması ile ilgili. Ancak bu hamlenin, 2002 AKP'sinin

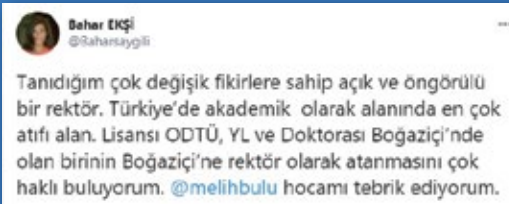
PROTESTOLAR SÜRÜYOR: HALKIN ÖFKESİNDEN NEDEN BU KADAR

AKP iktidarı Boğaziçi protestolarının başladığı günden beri, öğrencilerin, akademisyenlerin, Boğaziçi çalışanlarının ve yurttaşların meşru tepkilerini terörle, darbeye, suçla ilişkilendiriyor. Okulun bulunduğu mahalleye polis güçlerini yığarak, çok sayıda şehirde gözaltılar yaparak, öğrencileri "terörist" olmakla suçlayarak konuya kriminal bir vaka muamelesi yapmaya, buradan kendini aklamaya çalışıyor. Üniversitenin kapısına takılan kelepçenin bir anlamı da budur. Üniversiteyi suçlu, kendisini de kolluk olarak gören bir zihniyetin ifadesidir o kelepçe.

İktidarın maaşlı yazıcıları ise "tadında bırakın", "olayları yatıştırmayı hedefleyin", "gerilimi düşürün" edebiyatına çoktan başladı. Öylece kabullenin, kayyum kalıcıdır, diyorlar özetle.

Peki iktidarın karşısında yer alanların yaklaşımı nasıl oldu?

Kayyum rektör Bulu'ya ilk sahip çıkanlardan biri Babacan'ın DEVA Partisi kurucularından. Meğer Bulu, hanımefendinin nikah şahidiymiş. "Çok değişik fikirlere sahip" biriymiş. DEVA kurucusunun Bulu'yu öven paylaşımı burjuva politikacılarının nasıl davrandığına öyle tipik bir örnek ki! Atılan adımları ülkenin ihtiyaçlarına göre değil, eşe dosta, çıkar ağlarına göre değerlendiriyorlar: Nikah şahidiysen tamam. Zaten bugün sana, yarın bana... DEVA kurucusunun bu gafını parti lideri

bile toparlayamadı. Ya diğerleri? Üniversitenin kapısına vurulan kelepçeyi bile CHP'nin seçimle iktidara gelmesine bağlayan bir ana muhalefet lideri... Rektörün siyasi kişiliğine, yani AKP'liliğine karşı çıkmadığını vurgulama ihtiyacı duyan bir İyi Parti... Öğrencilere "içlerindeki provokatörler"i hatırlatan, protestoların iktidar tarafından kriminalize edilmesine bu yolla katkı sunan eski Cumhurbaşkanı adayları İnce... Davutoğlu'nun derdi ise halay çekenlerin öğrenci olup olmadığı. Bu tepkiler de eninde sonunda konuyu özünden uzaklaştırmaya, dolayısıyla kayyum rektörü kabullenmeye yaramıyor mu?

KİMSE KAFASINI KUMA GÖMMEYECEK

Türkiye'nin en köklü üniversitelerinden birinin başına işletmecisi bir kayyumun getirilmesine karşı

ruhunun geri çağırılmaya çalışıldığı ancak gericiğin de bir anlamda “zirve yaptığı” bir dönemle çakışması tesadüf değildir.

KAPİTALİZM ÜNİVERSİTELERİ ÇÜRÜTÜYOR

Peki üniversitelerimiz nereye gidiyor? Kapitalizmin ihtiyaçları doğrultusunda şekillenen kurumsal ve finansal yapılar Türkiye’de bilimi ne kadar ilerletiyor? Toplum aydınlatan kurumlar olma görevine sahip çıkan kaç üniversite kaldı? Sayısı 200’ü geçen üniversitelerin yetiştirdiği iş gücünün niteliği ne durumda?

Genel tablo, pek de iç açıcı değil. Akademik çalışmalar açısından bakıldığında, yakın tarih intihal skandallarıyla dolu. Akademik çalışmalarsa, ya doğrudan patent çalışmalarına, ya da akademik yükselme için bir tür puan toplama uğraşına indirgenmiş durumda. Üniversite mezunlarının mesleki nitelikleri, yeterli bilimsel ve teknik altyapı olmadan açılan her üniversite ile birlikte biraz daha eriyor. Vakıf üniversitelerinin birçoğu “diploma üreten” tabela üniversitesi vasfında. Pandeminin yarattığı koşulların bu tabloya yaptığı ekleri saymaya gerek bile yok.

AKP ideolojik olarak yönlendiremediği kitleyi üniversitelerde idari mekanizmalarla kontrol etmeye çalışıyor. Uzun süredir “te-amül yoklamasından” ibaret olan rektörlük seçimleri bile AKP’nin kontrol ihtiyaçlarına fazla gelmekte. Üniversitelerde en ufak bir sesin yükselmesi sert müdahalelere konu olabiliyor.

Sözün özü, bugün Boğaziçi’nde gördüğümüz gibi üniversiteler önemli bir toplumsal mücadele başlığı ve bu mücadelede hepimize görev düşüyor.

ÜNİVERSİTE KATILIMCILARI DERNEĞİ’NE SORDUK:

ÜNİVERSİTELER BUGÜN NASIL YÖNETİLİYOR? NASIL YÖNETİLMELİ?

Boğaziçi Üniversitesi’ne rektör olarak Melih Bulu’nun atanması sonucu üniversitelerin nasıl yönetilmesi gerektiği sorusu tekrar gündeme geldi. ÜKD eğitim ve bilim kamusaldır, diyor.

Türkiye’de üniversiteler uzunca süredir birer özel şirket gibi yönetiliyor. Üniversitelerin yönetimine sadece AKP yandaşı değil CEO rolü oynayabilecek kişiler aranıyor. Melih Bulu da Boğaziçi rektörlüğüne bu yönüyle atanmış bir kişi. Kapitalizmde ister seçimle ister atamayla belirlensin, üniversitelerde işletilecek demokrasinin sınırı budur. Bu sınır ancak sosyalizmle aşılabilir.

- Kapitalizmde üniversite öncelikli olarak ticari bir faaliyet alanı olarak kurgulanır. Sosyalist bir düzende ise eğitim ve bilim üretimi kamusal bir faaliyettir. Üniversite faaliyetleri bu doğrultuda planlanır ve ticari faaliyet alanı olmaktan çıkarılır.

- Günümüzde “üniversite-sanayi işbirliği” sermayenin üniversiteleri işgal etmesine gerekçe olarak sunulmaktadır. Üniversitelerde çalışan bilim emekçileri piyasanın taleplerine bağımlı, emeğine yabancılaşmış insanlar haline gelmektedir. Sosyalist bir toplumda eğitim ve araştırma-geliştirme faaliyeti kamu tarafından finanse edilir, merkezi planlama doğrultusunda bütçelendirilir. Toplumun ihtiyaçları esas alınır ve bilimsel araştırma konuları bu doğrultuda belirlenir. Eğitim ve bilim emekçilerinin emekçi halkın çıkarları doğrultusunda siyasal rol üstlenmeleri için önleri açılır.

- Sosyalizmde üniversitelerin yönetimi, öğrenciler, akademisyenler ve idari personelin oluşturduğu üniversite bileşenlerinin katılımıyla belirlenir. Çalışanların sendikalaşması ve bir işyeri olarak üniversite yönetiminde aktif görev almaları teşvik edilir. Üniversitelerin yönetim organlarında üniversite bileşenlerine eşit temsil ve oy hakkı tanınır. Üniversiteyle ilgili tüm yerel kararlar eşit temsil ve oy hakkıyla belirlenen idari organlarda alınır. Bu kararların toplumun genel çıkarları doğrultusunda alınması gözetilir. Akademik faaliyetlerin yürütülmesinde işletmecilik yeteneğine bakılmaz, bilimsel kriterlere uygun liyakat aranır.

- Bugün üniversite emekçilerinin hayatını olumsuz yönde etkileyen güvencesizlik, taşeronlaştırma ve esnek çalışma sosyalizmde yasaklanır. Yemekhane, güvenlik, taşıma, temizlik

hizmetleri gibi piyasaya, şirketlere taşere edilen üniversite içi hizmetler derhal kamulaştırılır, para karşılığı satılan hizmetler olmaktan çıkarılır. Verilen hizmetler eğitim ve bilim emekçilerinin sosyal hakkı olarak tanımlanır, bu hizmetlerde çalışanlar diğer çalışanlar gibi iş güvencesine kavuşturulur.

- Sosyalizmde üniversitelerin güvenliği, özel güvenlik şirketleri tarafından değil üniversite emekçileri arasından kadrolu olarak istihdam edilen güvenlik görevlileri tarafından sağlanır. Bununla birlikte üniversite güvenliğinden üniversitenin tüm bileşenleri kolektif olarak sorumlu olur.

KORKUYORLAR?

çıkarmak için Boğaziçi mensubu olmak gerekmiyor. Mesele yalnızca 2021’de Boğaziçi’nin başına

getirilen rektöre de değil; üniversitelerin bugünkü hali tüm toplumun geleceğini etkiliyor. Elbette yalnız öğrenciler değil, ülkenin gidişatından endişe duyan herkes bu meseleye karşı çıkma hakkına sahip, çıkacak da.

Protestoları medise taşımak, rektörün derhal istifasını talep etmek, Boğaziçililerin direnişine güç vermek dururken düzen siyasetçilerinin bu yaklaşımı ancak şöyle açıklanabilir: Herkes kafasını kuma gömsün, kendi mahallesinin dışını görmesin istiyorlar. Gençler ülkesini sahiplenmesin, soru sormasın, merak etmesin, tepki duysa da dışa vurmasın istiyorlar. Yediğimiz ekmeğin içtiğimiz suya kadar her şey siyaset olmuşken, üniversitelerin apolitikleşmesini bekliyorlar. Aslında iktidarın üniversiteyi bir tür medreseye dönüştürme çabasına son derece paralel bir tutum bu.

“Geniş halk kesimlerinin itidal arayışı” ymış! Halk itidal filan aramıyor. Halk hak ettiği biçimde

yaşamak, okumak, çalışmak arayışı içinde. Ortada bir suç varsa, o suç bu arayışa siyasi olarak karşılık veremediğinden, halkın taleplerini manipüle etmeye kalkanlardır. İşte bu nedenle korkuyorlar halkın öfkesinden. “Aman huzurumuz kaçmasın” diye diye geldiğimiz noktaya bakın! Açlık, yoksulluk, eğitimsizlik, kayyum...

Düzen siyasetinin tüm renkleri karşılarında sinmiş, düşünmeyen, ses çıkarmadan kafa sallayan bir kitle görmeye, öyle bir kitleyi yönetmeye talip. İnsanlara yapabildiği tek işlem seçim günü sandığa gidip oy atmak olan uzaktan kumandalı bir robot muamelesi yapıyorlar. O kitleye halk demiyoruz!

Boğaziçi öğrencileri üniversitenin içinde ve dışında “Rektör istifa” taleplerinin takipçisi olmaya devam ediyor. Ülkenin her yerinden Boğaziçi’ndeki protestolara destek olan, “Gericiğe geçit vermeyeceğiz” diyen gençler, öğrenciler, yurttaşlar da, biliyoruz ki boyun eğmeyecek. Çünkü halk boyun eğmez.

DÜZEN İLERİCİLERE SALDIRIRKEN...

İnadına laiklik!

Yaptığı açıklamalardan sonra Fikri Sağlar'a partisi sırtını dönerken, iktidar da durumdan vazife çıkarıp soruşturmalar açtı. Düzen siyasetinin yalnızca laikliğe değil, emekçi sınıfların tüm kazanımlarına karşı giriştiği bir savaş bu. Ama yanıtız kalmayacak.

Eski Devlet ve Kültür Bakanı Fikri Sağlar, geçtiğimiz hafta katıldığı bir televizyon programında görüşlerini dile getirmişti. “Sorun başörtüsü değil, sorun türbandır” diyen Sağlar, “Türban irticai faaliyetlerin, şeriat isteyenlerin üniformasıdır. Başörtüsü yüzyıllar boyunca Anadolu’da bir geleneksel giysidir. Arada fark var. Ben kendimden söylüyorum, yargılandığım zaman türbanlı bir hâkimin karşısına gittiğimde, benim haklarımı koruyacağıma, adaleti yerine getirebileceği doğrultusunda kuşum var. Nitekim de başıma geldi” diye konuşmuştu. Söylediklerinin ardından HSK Sağlar’a “Halkı Kin ve Düşmanlığa Tahrik veya Aşağılama suçundan, re’sen soruşturma başlatılmıştır.” açıklaması yaptı.

Laiklik düşmanlığı yarışında geri düşmemek için her fırsatı değerlendiren; Ayasofya’nın camiye dönüştürülmesine ses etmeyen, başta seçimler olmak üzere her fırsatta en az AKP kadar gerici olduğunu kanıtlamaya çalışan CHP ise Fikri Sağlar’a dilerse istifa edebileceğini söylemiş oldu.

Sağlar’ın açıklamasının ardından CHP’nin gerçek yüzünün görüldüğünü söyleyip, eline kalemi alan gericiler CHP’yi takibe yapmakla suçlama yarışına girdi. Oysa esas hedef laik duyarlılıkları hâlâ yerinde olan toplumun ilerici unsurlarıydı. Aydınlanmaya, ilericiliğe dair ne varsa

karşısında duran, emekçilerin açıklıkla boğuşmasına gelince ses çıkarmaktan imtina edenlerin laiklikten çoktan vazgeçtiği ise ortada.

CHP’NİN LAİKLİKLE KAVGASI

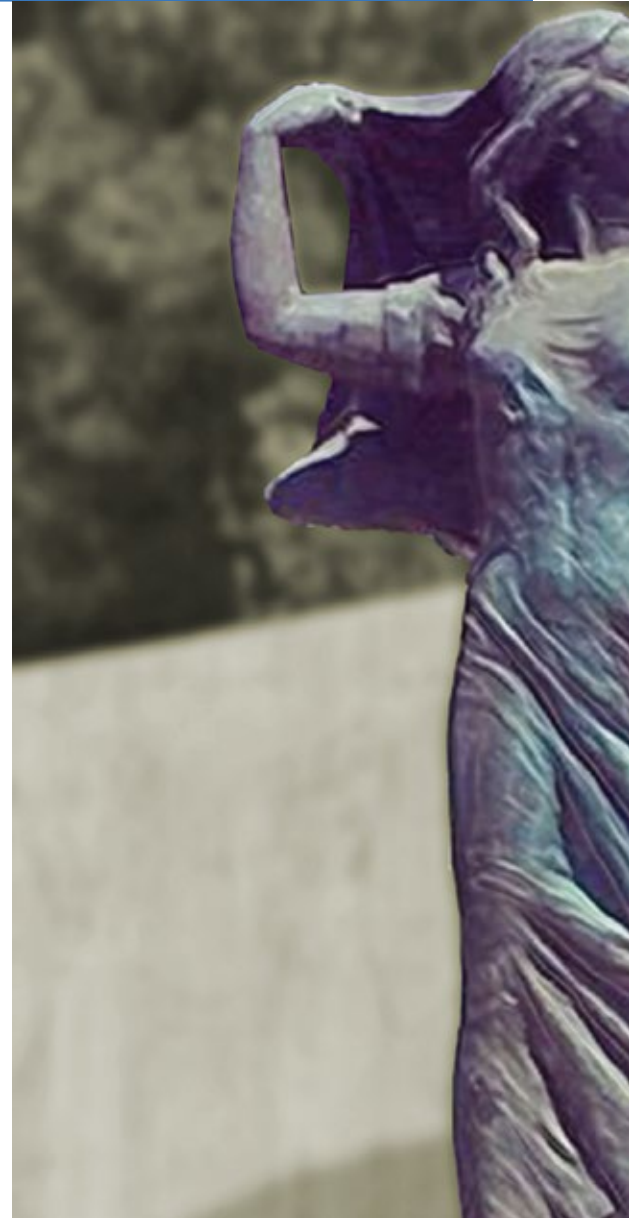
Fikri Sağlar’ın türbanlı hakimler hakkında yaptığı yorumun ardından maruz kaldığı linçte aslında Sağlar’ın üyesi olduğu parti de gericilerle birlikte saf tuttu.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu “Çağın neresindeyiz biz?” diyerek parmak sallarken hepimiz için bir görev çıkarmayı da ihmal etmedi: Görevimiz türban takan hakimlerin tercihine saygı duymakmış!

Dinin siyasetten ve kamusal yaşamdan kovulması anlamına gelen laikliği “inanç özgürlüğü” diyerek ters yüz eden, parti programında gericilikle mücadeleye değinmeye tenezzül bile etmeyen CHP, sermayenin çıkarları doğrultusunda adım adım inşa edilen AKP Türkiye’si’nin asli aktörlerinden biri olduğunu gizlemeye gerek görmüyor. Artık CHP’nin gerçek yüzü, makamında Kuran okutarak göreve başlayan belediye başkanlarıdır, Mustafa Kemal’in ölüm yıldönümünde mevlit okutmalarıdır.

MİLLET İTTİFAKI RAHATLATTI

CHP’nin içinde yer aldığı Millet İttifakı’nın diğer bileşenlerinin, İyi Parti ve Saadet Partisi’nin halk düşmanı gerici sici-

lini anlatmaya gerek var mı? Laiklikle ilgili demeçlerine “elhamdülillah Müslümanım” sözleriyle başlayan, laiklik altında dini özgürlüklerin yok edildiğinden şikayetlenen iki gerici parti... Sivas katliamının, Hizbullah’la el ele vermiş sayısız kontrgerilla operasyonunun failerinden bahsediyoruz.

Sermaye sınıfı bu ülkede dizginsiz bir sömürünün temel gereğinin cumhuriyetin tasfiyesi olduğuna karar vereli beri, cumhuriyetin kurucu partisi olmakla övünen CHP de sırtındaki yükleri arsızca atarak gericiliğin temsilciliğine soyunuyor. Ülkenin gördüğü en görkemli halk hareketlerinden biri olan Haziran Direnişi sonrasında ilerici toplumsal kesimlere yapılan Ekmeleddin dayatması bu arsızlığın en çarpıcı göstergelerinden biriydi.

Gericileşme ve sağa yerleşme süreci Millet İttifakı’yla yeni bir eşik atlayarak kanıksandı; İttifak, yüklerinden arınmak isteyen CHP’nin elini rahatlattı.

AMAN BİR TATSIZLIK ÇIKMASIN

Peki CHP bu gericileşme sürecini nasıl meşrulaştırıyor?

CHP uzun zamandır muhalefet strate-

LAİKLİK EMEKÇİLERİN YAŞAMININ TEMİNATIDIR

Gerıcılık değdiği her yeri çöle çeviriyor. Giyeceği kıyafetten atacağı kahaaya dek kadınlara değiyor; yaşam haklarını ellerinden alıyor. AKP'nin önlerini açmasıyla hepten gemi aziya alan tarikat yurtlarında çocuklara değiyor; onları hayata küstürüyor. Hastanelere değiyor; modern tıbbın yerini alternatif tıp yöntemleri, sülük tedavileri, hacamatlar alıyor. Eğitime değiyor, okullarda biyoloji derslerindeki üreme ünitesinin yerini din dersleri alıyor. Yetmiyor, her felakette siyasetçilerin, bu düzenin sürmesinden çıkarı olanların imdadına koşuyor gerıcılık. Deprem oluyor: Kader! Madenciler göçük altında kalıyor: Fitrat! Devletin tüm kaynakları patronlara aktılırken, yoksulluk, işsizlik, hayat pahalılığı almış başını gidiyor: Buna da şükür! Laikliğin yokluğuında olan hep emekçilere oluyor.

Bakmayın siz şimdilerde sermayeyi yandaş-muhafif, laik-gerici diye ayırdıklarına. Patronların hepsi gerıcılıktan nemalanıyor. Yoksa işçileri bunca eşitsizliğe, sömürüye, yoksulluğa nasıl razı edecekler? Kendileri sırça köşklerinde diledikleri gibi yaşarken, gerıcılığe mahkum edilen emekçilerin tercih hakkı bile yok. İşte sadece nasıl yaşayacağımızı seşebilmek için bile olsa, laiklik en çok emekçilere gerek. Çünkü gerıcılığın çöleştirdiği bu düzende, biz artık nefes bile alamıyoruz. En nefessiz kalanlarımız da çocuklar, kadınlar. Ama yeter! Gerıcılığın anlatacağı masallara artık karnımız tok! Çünkü biliyoruz ki ne yoksulluk kader, ne de iş cinayetleri fitrat. Bunların hepsi patronlar yararına kurulmuş bu düzen böylece sürsün diye uydurulmuş laflar. Gerçeklerin üzerinden gerıcılığın örtüsünü kaldırmanın tek bir yolu var: Toplumsal yaşamda laikliği egemen kılmak! Laiklik demek, toplumsal yaşamımızı din ve cemaatler değil; bilim ve akıl belirlesin demek.

GERİCİLİK BINA ÇÜRÜK MÜ DİYE BAKMAZ

Gerıcılık binanın çürük olduğunu bile bile kaderimize boyun eğmeyi tavsiye eder; laiklik o binadan derhal çıkıp malzemeden çalan müteahhitten, o yapıya ruhsat veren belediyeden hesap sormamızı. Gerıcılık tari-katlarda çocukların tecavüze uğramasına neden olur; laiklik tarikatların kökünü kurutur. Çünkü laiklik insanın neye inanıp neye inanmayacağına tarikatların, şeyhlerin değil; yalnızca kendisinin karar verebileceğini söyler. Gerıcılığın referansı kutsal kitaplar kadını erkekten eksik görür, örtünmesi gereken bir günah nesnesi olarak kabul eder; laikliğe göreysel kadınla erkek eşittir, kadın ne giyeceğinden kiminle nasıl yaşayacağına her kararı kendisi alır. Gerıcılık, bu çöle dönmüş düzenin sürmesi için patronların, sermaye sınıfının, onların siyasetçileri-nin elinde oyuncaktır; laiklik bu ülkeyi yemyeşil bir bahçeye döndürmek isteyen işçi sınıfının elindeki nehirdir! Nasıl ki, insan su içmeden, nefes almadan yaşayamaz; emekçiler de laiklik olmadan yaşayamaz. İktidarıyla muhalefetiyle laikliğe tümüyle sırtını dönmüş bu düzende artık laikliğe yer olmadığı aşıkâr. O zaman bize laikliğin toplumsal yaşama tümüyle egemen olacağı yepyeni bir düzen gerek. Böyle bir düzende, laikliğin teminatı kim mi olacak? İkiyüzlü patronlar değil doğrudan biz olacağız; işçi sınıfı, emekçiler olacak!

jisini “tatsızlık çıkarmayalım, sabredelim, Erdoğan nasılsa düşecek” anlayışı üzerine inşa etmiş durumda. Burada gerçek bir hesaplaşmadan özenle uzak durmak var; hesaplaşma konularını örtbas etmek için gösterilen bilinçli bir tutum var. Gerici-leşme bir devlet politikasıymış, tarikatlar şirketleşmiş, cemaatler bürokrasiyi ele geçirmiş, memlekette laik eğitim kalmamış, kadınlar her geçen gün daha fazla cendereye almıyormuş, küçücük çocuklar tarikat yurtlarında fiziksel ve ruhsal katliama uğruyormuş... Bunların hiçbiri mevzu bahis değil. Bunların olmadığı yerde ilke yok, siyaset de yok. Ne var? Aman kutuplaşmayalım var, aman muhafazakâr-ları huzursuz etmeyelim de kapsayalım var, aman Erdoğan'ın hışmını üstümüze çekmeyelim var.

Peki işe yarıyor mu bu strateji?

Nereden bakıldığına bağlı... Amaç AKP'yi zayıflatıp muhafazakâr tabanı kazanmaksa işe yaramadığı çok açık. CHP alttan aldıkça AKP el yükseltip saldırılarını artırıyor çünkü. Kılıçdaroğlu'nun Fikri Sağlar'a ayar verip türbana saygı göstermek gerektiğini vaaz ettiği konuşmasında yanında bulunan

TOPLUMCU ANAYASA'DAN

Madde 3- Siyasal yaşam ve devlet işleri, tümüyle ya da bir bölümüyle, dine ve din kurallarına dayandırılmaz. Dini inanç bireysel bir tercihtir; her yurttaş herhangi bir dine inanmakta ya da hiçbir dine inanmamakta, bunları açıklayıp açıklamamakta özgürdür.

Madde 35- Türkiye Cumhuriyeti'nin tüm yurttaşları, etnik veya toplumsal köken, ırk veya dil, cinsiyet, cinsel tercih, eğitim, dinsel inanç, meslek veya görev ayrımı gözletilmeksizin yasalar önünde eşittir.

başörtülü kadın iktidar cephesinde yeni bir saldırının hedefi haline getirildi örneğin. CHP'yi “vitrin süslemekle” itham eden AKP, kendisine “yaranılamayacağını” bir kez daha açıkça göstermiş oldu. Bu haliyle CHP, Türk filmlerindeki kabadayı tiplemesine yıldıştışca tokadı yiyen, tokadı yedikçe yıldışan aciz figüranlara benziyor.

Sermayenin çıkarları açısından bakıldığında ise bal gibi işe yarayan bir strateji bu. Aman tatsızlık çıkmasın denerek parmaklarının ucunda yürümeye alıştı-

lan CHP'nin ilerici tabanından ilkelerini unutmaması, gerıcılık karşısında yükselen her sese AKP'den önce “sus” demesi bekleniyor. Cumhuriyetin mirasından kurtulmayı arzulayan sermaye sınıfı için bundan daha hayırlı bir gidişat olabilir mi? CHP de zaten buraya bakıyor, ilhamını buradan alıyor.

Ama bu oyun bozulacak. Düzen siyasetinin yalnızca laikliğe değil, emekçi sınıfların tüm kazanımlarına açtığı savaşa yanıt verilecek. Bu yanıtı akılla ve devrimci bir heyecanla örgütlenen işçi sınıfı verecek.

Madencilik bütünlüklü planlama gerektirir

Geçtiğimiz hafta TKP “Madenler Devletleştirilmeli” diyerek ülkenin planlama odaklı bir madencilik politikasına sahip olmasını savunmuştu. Ülkenin doğal kaynaklarının nasıl bir kârlılık aracına dönüştüğünü TMMOB Maden Mühendisleri Odası İzmir Şube Başkanı Aykut Akdemir ile görüştük.

Türkiye Komünist Partisi, salgının ve ekonomik krizin ortaya çıkardığı ve halkın günlük hayatını derinden etkileyen sorunlara karşı bir dizi açıklama yaptı ve kilit sektörlerde devletleştirmelere işaret etti. Eğitim, sağlık, finans, inşaat, bankacılık gibi birçok sektörde devletleştirmeyi, halka ait olanın bedelsiz, koşulsuz, tereddütsüz halka verilmesini talep etmişti.

Bu konuda son açıklama madencilik sektörü üzerine yapıldı. Ülkemizde madenci ölümleri, patlamalar, doğa katliamı ve iş cinayetleri ile anılan bir sektörden söz ediyoruz. Bunun arkasında ise en temelde patronların kârlılığı insan yaşamına tercih etmeleri ve iş güvenliği önlemlerini geçiştirmeleri yatıyor. Türkiye'nin yakın tarihi, yüzlerce madencinin yaşamına mal olan bu tercihlerin sayısız örnekleriyle dolu. 1990'da Yeni Çeltek'te yaşanan ve 68 madencinin hayatını kaybettiği grizu patlaması, 2010 yılında bu kez Zonguldak Karadon'da 30 madencinin yaşamına mal olmuştu. Dönemin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer Dinçer ise madencilerin ardından utanmadan “Mutlu öldüler” diyebilmişti. Konuyla ilgili İzmir Maden Mühendisleri Odası Başkanı Aykut Akdemir'in de görüşlerine başvurduk.

Akdemir yakın dönemde yaşanan Soma ve Zonguldak facialarına dair, “Grizu, yani kömür tozu patlamaları maden ocağının yapısıyla ilgili olsa da elbette önlem alınabilir” diyor. Zonguldak ve Soma facialarında madene bağlı bir özgünlük olsa da meselenin buna karşı ne yapılacağı olduğuna dikkat çekiyor. “Örneğin, Türkiye Kömür İşletmeleri'nin de onayladığı projede yer alan üçüncü çıkış, gerçekte yapılmış olsaydı, Soma'da 301 değil 30 ölüm gerçekleşirdi. Ama bu bir maliyet. Ya da işçilere karbonmonoksit maskesi yerine oksijenli ferdi kurtarıcı (OFK) maske sağlanmış olsaydı, pek çok işçinin hayatı kurtulabilirdi. Dikkate değer olan şu ki, patronlar bu maliyetten mevzuat sayesinde kaçabiliyorlar çünkü kanun “karbonmonoksit maskesi veya OFK” diyerek bir tercih hakkı sunuyor. Madencilik riskli bir alan, ocağın veya cevherin yapısından hem de çalışma biçiminden kaynaklı bu kazaların yaşanması bir noktada kaçınılmaz. Ama elbette bu ölümlerin önüne geçmeye engel değil.”

FAALİYET BİTTİĞİNDE SAHANIN NASIL REHABİLİTE EDİLECEĞİNE DEVLET KARAR VERMELİ

Madencilik gündeme geldiği bir diğer başlıksa faaliyetlerin çevreye verdiği

zararlar. 1994 yılında Bergama'da Eurogold firmasıyla başlayan yabancı sermayenin altın iştahı, geçtiğimiz yıl Kazdağları'nda Alamosgold'un doğa talanında yeniden kendisini gösterdi. Bu faaliyet, hem bölgedeki orman arazilerinin talanına yol açtı, hem de suyun kirletilmesi, içme suyunun zehirlenmesine neden oldu. Maden arama faaliyetlerinin çevreye verdiği zararın önlenip önlenemeyeceğine dairse, Başkan Aykut Akdemir şunları söylüyor:

“Öncelikle bunun kolay bir yolu yok. Her maden arama faaliyeti doğaya zarar verir. Mevcut yaşam konforumuzdan vazgeçemeyeceğimize göre, bunu çevreye verilecek zararı en aza indirerek yapmanın yollarını aramak gerekir. Ama bu her zaman ağaçlandırma olmak zorunda değil, zemin her zaman ağaçlandırmayı kaldırmaz, bazen göstermelik bir ağaç dikimindenense bölgeyi yerleşime açmak daha uygun olabilir. Buna devletin karar vermesi gerek, kaldı ki faaliyet sonlanırken rehabilite işlemleri de tam anlamıyla yapılmıyor. Şirketler, bu işlemleri yapmadıkları her yıl başına devlete ağaçlandırma tazminatı ödüyor.”

Bu noktada akla devlete ödenen bu paraların nereye gittiği sorusu geliyor. Şirket rehabilite etmemiş olsa bile, devlet aldığı tazminatla bunu yapamaz mı? Olması gereken tam da bu, ama gerçekte hiç de böyle olmuyor. Devlet aldığı tazminata bakıyor, olan çevreye oluyor. Yeşile aşık olmakla övünen AKP hükümeti, belli ki kasayı doldurmayı doğayı rehabilite etmekten daha çok önemsiyor. Üstelik, maden sektöründe devletin kasasına giren yalnız bununla da

sınırlı değil. Maden ruhsatı ticari bir devir konusu haline gelince, madenler de ülkenin doğal kaynakları olmaktan çıkıp kârlılık aracına dönüşüyor. Devletin bu süreçteki faydasıysa Akdemir'in sözleriyle şöyle:

"Maden ruhsatı alındığı andan itibaren bir ticari faaliyet başlıyor. Üretim yapılan bölgedeki insanlar kendi yaşam alanlarını kaybediyor, ormanlık alanlar zarar görüyor, peki bu işin rantını kim yiyor? Devlet bu işin neresinde? Ruhsat sahibi üretim yaptığında, devlete istihdam yaratma sözü verir, işçilerin sigorta primlerini yatırır, kazancından minimum %20 vergi verir. Ayrıca ocak başı satış bedelinin %4'ünü devlet hakkı olarak devlete vermek durumundadır. Hatta altında %6'ya yakın devlet hakkı ödenir. Yabancı firmalar öncelikle altını devlete satmak zorunda, Türkiye ihtiyacını yok derse bunu yurtdışına çıkarabilir."

HEM KAYNAK İSRAFI HEM DOĞA TALANI

Oysa uygulamada işler hiç de böyle işlemiyor, çoğu zaman devlete çıkarılan altının bir kısmı üzerinden teklif sunuluyor, geri kalan kısmı ise rafineriye gitmeden doğrudan yurtdışına çıkarılıyor. Son yıllarda Kanada ve Hollanda kökenli şirketlerin Türkiye'nin madenlerine ilgisine dair Akdemir şunları söylüyor:

"Türkiye'nin altın faaliyetlerine ilişkin yaptığı ticaret anlaşmalarından biri Hollanda ile. Hollandalı bir şirket, Türkiye'den kazanç elde ettiğinde vergisini iki devletten birine tek seferde ödeme imkanına sahip. Hollandalı bir firma altın çıkardığında örneğin, vergisini Türkiye'ye değil de Hollanda'ya ödemeyi tercih edebiliyor. Yine Türkiye'nin maden kaynaklarına ilgili yabancı firmaların ağırlıklı olarak Kanadalı olmalarının altında da benzer bir kolaylık söz konusu: Kanada Borsası kayıt altına alınmayan bir borsa. Çok uluslu firmalar bundan faydalanmak için genelde Kanada merkezli şirket kuruyorlar, sonra bunu Hollanda'da kurdukları başka bir şirketle birleştirip, Türkiye'den çıkardıkları altın için iki devlete değil tek bir devlete vergi ödüyorlar."

Oysa ülkemiz maden anlamında oldukça zengin. Türkiye'nin 78 farklı madene ev sahipliği yaptığını belirten Akdemir, bunların en değerli olanlarını şöyle sıralıyor:

"En bol olan maden bor. Kromsa zenginleştirilmesi kolay olduğu için oldukça

değerlidir. Feldspat, dünyanın seramik ve benzer ürünlerin üretiminde en çok kullanılan hammaddedir. Türkiye'nin 5 milyon tona yakın feldspat ihracatı var."

Bu noktada, yabancı firmaların Türkiye'de şirket satın alma yoluyla feldspat üretimine de el atmaları için başka bir yüzü. Türkiye'de feldspatı ucuzca üreten yabancı sermaye, satın aldıkları Türk firmalara sağlanan ihracat kolaylıklarıyla da oldukça düşük bir maliyete yurt dışına çıkarıyor. Sonra da yurt dışındaki satış ofislerinden Avrupa'ya çok daha pahalıya satıyor. Yerli firmalar da son yıllarda yurt dışında satış ofisleri kurarak bu cıfıfırlılığa ortak oldular.

SERMAYE DOYMAK BİLMİYOR

Akdemir, yabancı firmaların maden arama ve işletme ruhsatı almalarının önündeki engellerin kaldırılmasına giden süreci şöyle özetliyor:

"Araziler Türkiye'de üç çeşit: Orman Genel Müdürlüğü arazileri (Toplam arazilerin %70'ten fazlasını oluşturuyor.), devlete ait hazine arazileri ve özel tapulu alanlar. Bu arazilerden herhangi birinde maden faaliyetine girişmek için, proje hazırlanıp devlete sunuluyor. Eskiden Bakanlar Kurulu, şimdi Cumhurbaşkanı'nın vereceği acil kamulaştırma kararıyla, kişiye ya da şirkete arama veya işletme ruhsatı verilebiliyor. İlginç olan şu ki, özel tapu alanı olsa bile, malikin "satmıyorum" deme hakkı yok. Maden ruhsatını aldıktan sonra da, buradaki haklar Ticaret Kanunu'ndaki yeni düzenlemeye göre, yerli yabancı isteyen herkese devredilebilir. Önceden bu yapılamıyordu, AKP ile birlikte geldi.

Aslına bakarsanız, yabancı sermaye hep iştahlıydı Türkiye'deki madenlere ilişkin. Ama 24 Ocak Kararlarıyla birlikte girilen süreç, yabancı sermayenin iştahını daha da kabarttı. Zaman içinde kayacın içinde-

ki altını diğer metallerden ayırıştırabilme teknolojisi de geliştirildi. Türkiye'deki altın sahalarının tenörleri (cevherdeki değerli metal oranı) düşüktür. Bu nedenle firmalar, hem teknolojileri üretim yapmaya yetmediğinden, hem mevzuattaki sıkıntılardan dolayı, altın üretmek için Türkiye'yi tercih etmiyordu. Türkiye'de 90'lı yıllara kadar altın üretimi yoktu, Kütahya Eti Gümüş'te gümüş üretimi vardı. 90'lı yıllarda Euro-gold ile başlayan süreçte bugün 14-15 altın işletmesi var. Tüm bunlar yabancı sermaye için birer cazibe kaynağı."

KAMUCU MÜHENDİSLER MADENLERİ ÜLKENİN DEĞERLİ KAYNAĞI OLARAK GÖRÜR

Son olarak maden kaynaklarının ülke için vazgeçilemez değerde olduğunu vurgulayan Akdemir madencilik sektöründeki öncelikler ve ilkelere dair de şunları söylüyor:

"Madenlerin metal değeri, sermayedarlar için Londra metal borsasında belirlenir; savaş çanları çalmaya başladığında buradaki metal fiyatları yükselir. Ama ister savaş sanayii ister savunma sanayii densin, silah üretimi için her zaman madene ihtiyaç var. Kamucu anlayışla yetişmiş maden mühendisleri içinse madenlerin değeri yenilenebilir olmalarından gelir. Madenler, ülkenin tükenen kaynaklarıdır ve hepsi değerlidir. Enerjiyi yeniden üretmenin yollarını bulabilirsiniz, ama yeraltı kaynaklarında bunun yolu yok. Altını, bakırı, dışarıya satmak için değil; sanayide kullanmamız lazım. Yani madenlerin gelişimiyle ülke sanayisinin gelişimi başa baş gitmeli.

Oysa ister yabancı olsun ister yerli, özellikle stratejik madenlerin asla özel şirketlere devredilmemesi gerekiyor. Örneğin, Zonguldak TKİ hiçbir biçimde özel sektöre devredilmemeli, çünkü taş kömürü stratejik. Dünyanın %73-78 bor rezervi

Türkiye'de, bor madenleri özel sektör tarafından çalıştırılmamalı. Şu an yalnızca Eti Maden çalışıyor. Devletin bu madenleri özel şirkete devretmek yerine, ülkenin sanayisine hammadde kaynağı sağlamak üzere kurgulaması gerekir.

Madencilik alanı farklı disiplinlerin bir arada olduğu bir alan, jeoloji, inşaat, çevre... Tüm bunların bütünlüklü olarak planlanması, en başta da devletin iş sağlığı ve güvenliği denetimlerini gerçek biçimde denetlemesi gerek."

● SEMT EVİ

'Bütün çabamız Gültepe'de örgütlü yaşam için'

Çınartepe Semt Evi'nde her hafta Salı günleri bir dayanışma masası açılıyor. İşsizliğin, yoksulluğun etkilediği mahallede halk zor günleri birbirine tutunarak geçiriyor. Çünkü bu düzeni mahalleye seçimden seçime uğrayan partilerin değil, örgütlülüğün değiştirebileceğini biliyorlar.

Çınartepe Mahallesi, İzmir'in meşhur Kordon'undan uzakta, dar ve karanlık sokakları, üst üste yığılmış gecekondularıyla, sahip çıkılmamış emekçilerin, kuşaklardır sığındığı Gültepe semtinde yer alır.

Gültepe 1950'li yıllardan itibaren başlayan dramatik göçler sonucunda ortaya çıkan işçi mahallelerinin birleşmesinden oluşuyor. Belediye hizmetlerinin aksadığı, yetersiz altyapıdan dolayı sürekli mağduriyetlerin yaşandığı, uyuşturucunun musallat olduğu bir emekçi semttir Gültepe.

Gültepe adını ise ilk kez 1980 yılındaki Tariş olaylarından hatırlıyoruz. Bir işçi havzası olmasından dolayı sol örgütlenmenin yoğun olarak görüldüğü Gültepe'de örgütlü işçiler hakları için örnek bir direniş gerçekleştirmişlerdi. Bu sebeplerdir ki yerel yönetimler ve düzen partileri seçim dışında Gültepe'ye uğramazlar ve Gültepe'den fazla bahsetmek de istemezler. Çünkü Gülte-

pe'ye girdiklerinde Türkiye'nin gerçekleriyle karşılaşılır.

Bu hafta, başlattıkları dayanışma seferberliği ile dikkat çeken Çınartepe Semt Evi'ne konuk olduk.

İzmir'in üçüncü Semt Evi'ydi Çınartepe, 2019 belediye seçimleri yaklaşırken açılmıştı. İki yıldır da faaliyettesiniz. Bu mahalleyi nasıl seçmişsiniz?

Ozan: İlk önce Çınartepe'de birkaç aylık ön çalışmamız oldu ve bir semt evi kurulması ihtiyaç haline geldi. Mahallede ilk dikkati çeken şey insanların yoksulluğu. Buradaki insanlar asgari ücretli emekçiler, örgütsüzler ve bir yaşam mücadelesi veriyorlar. Bugün yaşanan ekonomik çöküntüyü en çok hisseden mahallelerden birisidir diyebiliriz Gültepe için. Bu sebeple Gültepe'de sınıf siyaseti aktif olarak yürütülmeliydi. En baştaki amacımız örgütlülüğü tekrardan sağlamak ve mahallenin sosyal, ekonomik,

kültürel problemlerine karşı örgütlü yaşamdan aldığımız güçle, bir odak haline gelmekti. Şu anda da mahalle "kentsel dönüşüm" adı altında, zenginlere, sermaye gruplarına peşkeş çekilmek isteniyor. Örgüt olarak bu konuya dair yoğun bir mücadele yürütüyoruz.

YOKSUL MAHALLELERİ ÇETELERE BIRAKMAMAK HEDEFİMİZ

Adem: Partimizin emekçi mahallelerinde var olma kararıyla birlikte Çınartepe Semt Evi'ni hayata geçirdik. Böylelikle partinin birikimini ve olanaklarını halka taşıyabiliyoruz. Solun büyük oranda boşalttığı emek yoğun bölgeleri, devlet destekli tarikatlar ve uyuşturucu çeteleri dolduruyor. Parti olarak bu alanları kirli grupların eline bırakmamak en önemli hedefimiz. Halka örgütlü bir gücün neler yapabileceğini göstermeye çalışıyoruz.

Mahalle halkının yaşadığı temel sorunlardan bahsedebilir misiniz?

Halil: 35 yıldır Gültepe'de yaşıyorum. Deri emekçisiyim. Emekliyim; fakat geçinemediğim için halen çalışıyorum. Gençliğimden beridir de aktif olarak örgütlü

mücadelenin içerisindeyim. Mahallemiz bir işçi mahallesi. Patronlarla mücadele ederek yıllarımızı geçirdik. Patronlar palazlandı, biz daha da küçüldük. Mahallemizde yoksulluk en temel sorun, son dönemde salgınla birlikte birçok emekçi de işinden oldu. Gültepe bölgesinde uyuşturucu çok yaygın, sosyal ortam oldukça kirli. Her yağmurda sokaklarımızı sel alır. Toplu ulaşım ben bildim bileli tam bir işkence. Yerel yönetim de yıllardır Gültepe'de iyiye yönelik dönüştürücü bir rol üstlenmedi; çünkü öyle bir dertleri yok.

Bütün bunlar yetmezmiş gibi mahallemiz bir de "kentsel dönüşüm" tehdidi altında. Evlerimiz ranta kurban edilmek isteniyor. Bu süreçte mahalle halkının görüşleri hiçbir şekilde alınmadı. Bu dönüşüm gerçekleştiği takdirde burada yaşayabilmemiz mümkün gözüküyor.

Nursel: Ben de 35 yılı aşkın süredir Çınar-tepe'de yaşıyorum. Uzun yıllardır evlere temizliğe giderek yaşamımı sürdürmeye çalışıyorum. Yoksulluk Türkiye'de olduğu gibi bu mahallede de en büyük sorun. Kışın hava dumandan dolayı solunamaz hale geliyor. Altyapı hizmeti alamıyoruz. Sokaklar güvenli değil. Madde bağımlılığı çok yaygın. Kentsel dönüşümse şu an en büyük endişemiz. Bu proje uygulandığı takdirde yaşam maliyetleri yükseleceğinden mahallede yaşamamız mümkün gözüküyor. Ama dayanışmayı öğreniyoruz, örgütlenerek bu projeye engel olacağız.

ÇINARTEPE'NİN SORUNLARI ÜLKENİN KÜÇÜK BİR ÖZETİ

Uğur: Yaklaşık beş yıl önce iş bulmak için memleketimden İzmir'e geldim, Çınar-tepe'de yaşıyorum. İnşaat sektörüne üretim yapan bir fabrikada asgari ücret karşılığı çalışarak ailemi geçindirmeye çalışıyorum. Bu yüzden geçinmekte çok büyük zorluk yaşıyorum. Mahallenin büyük kesimi yoksul yurttaşlardan oluşuyor, burada iki çocuğumla birlikte vakit geçirebileceğim hiçbir sosyal mekân yok. Burası ben gelmeden yıllar önce de bu şekildeymiş, ki bu çok üzücü.

Talip: Bu mahallede doğup büyüdüm. Alanımda iş bulamadığım için şu an işsizim. Mahallenin sorunları ülkenin küçük bir özeti gibi. Burası kentin içinde ayrı bir kent. Altyapı çok yetersiz. Genç nüfusun yoğun

SEMT EVİNİN OLDUĞU YERDE DAYANIŞMA OLUR

İşsizliğin ve yoksulluğun çok yoğun olduğundan bahsettiniz. Konuyla ilgili semt evinin başlattığı dayanışma çalışmalarından bahsedebilir misiniz?

Ozan: Tabii. Mahalle halkının günlük birçok ihtiyacı var. Kışlık giyecek, kışlık ayakkabı, bebekler ve çocuklar için bez ve mama bunlar en başta gelenler. Bir de salgın devam ediyor. Halka beş tane maskeyi bile ulaştır-mayan bir iktidar var ortada. Haliyle maskeye ihtiyaç var, hijyen malzemelerine ihtiyaç var. Bu başlıklarda bir dayanışma örgütlemeye karar verdik. Bunları imece usulü tamamen çözmek mümkün değil; ama bazı zorlukları hafifletebilir ve bu yolla bir dayanışma örgütleyebiliriz, halkın örgütlülüğünü arttırabiliriz diye düşündük. Mahalleden ve İzmir'in başka bölgelerinden dostlarımızın da katkılarıyla saydığımız malzemelerden aldık. Elinde kullanılabilir kışlık giysisi olanlardan bu giysileri topladık. Eskiden çocuklarının giydikleri giysileri iletmek isteyen dostlarımız oldu. Tüm bunlarla beraber, haftada bir gün semt evinde mahalle halkıyla buluşuyoruz, ihtiyacı olanlara ulaştırıyoruz. Bu dayanışmanın örgütlenmesinde malzeme sağlanmasından dağıtımına kadar görev alan mahalleliler de oldu. Bunu elimizden geldiği kadar büyüteceğiz.

"BİR SİYASİ PARTİYİ SEÇİM DÖNEMİ DIŞINDA İLK KEZ MAHALLEDE GÖRDÜM"

Adem: Bu tür faaliyetler insanların bir süre rahat yaşamasını sağlasa da yoksulluk aynı şekilde artarak yükselmeye devam ediyor. O yüzden bunu bir yardım olarak görmüyoruz. Örgütlü bir halk tesis etmek zorunda olduğumuzun bilinciyle hareket ediyoruz. Biz mahallelinin yanında olursak ve mahalleli de Semt Evi'ni kendi evi gibi sahiplenirse bu bölgedeki olumsuz durumu tersine çevirebiliriz. Halkın bu zor günlerde dayanışması, mahallenin örgütlülüğünü arttıracaktır ve biz bu örgütlülükle bu düzenden kurtulacağız.

Uğur: TKP'li arkadaşlarla mahalle çalışması yaptıkları sırada tanıştım. Bir siyasi partiyi seçim dönemi dışında ilk kez mahallede görüyordum. Onları evime davet ettim ve düzenli olarak görüşmeye başladık. Semt Evi'nin faaliyetlerini görünce de hemen gönüllü oldum. Asgari ücretle çalışan bir işçi olarak buradan bütün emekçilere çağrı yapıyorum: Meclisten, seçimlerden, ittifaklardan ümidinizi kesin. Gelin işçinin partisinde örgütlenin.

olduğu bir yer ve gençleri spora, sanata yönlendirecek ciddi bir kurum yok. Artan işsizlikle birlikte mahallede uyuşturucu daha da yaygınlaştı. İnsanların yarına dair umudu yok.

Kentsel dönüşüme gelirsek, bu projenin kime ve neye hizmet ettiği sorgulanmalıdır. Gültepe, daha önce onlarca kötü örneği yaşadığı gibi rant ve talan alanı olmamalıdır.

Kentsel dönüşüm dediniz, daha önce Boyun Eğme sayfalarında da yer vermiştik. Aradan geçen zamanda ne gibi gelişmeler oldu bu konuda?

Adem: Mahalledeki kentsel dönüşüme ilişkin yaptığımız çalışmalarda halkla birlikte hareket etme kararlılığımızı gösterdik. Bu çalışmalara devam edeceğiz. Yurttaşlar çalışmalarımızı takip ediyor. Kentsel dönüşümü mahallenin ana gündeminde tutmaya çalışıyoruz.

Halil: Uzun yıllardır Gültepe'de yaşayan biri olarak, mahalleye sahip çıkmak için örgütlü mücadeleden başka bir yol olmadığını biliyorum. Bu sebeple mahalleyi bu müca-

dele etrafında toplamaya uğraşıyoruz. Salgın kalabalık bir etkinlik yapmamızı engellese de halkla temasımız sürekli olarak devam ediyor.

Ozan: Konuyla ilgili semt evimizin önünde, iki yüze yakın mahallelinin katılımıyla bir toplantı yapmıştık. Şehir bölge plancısı bir arkadaşımız ve bir avukat arkadaşımız, kentsel dönüşümde neler hedeflendiğini ve nasıl itiraz edileceğini anlatmıştı. Bu toplantı, mahallede yapılan en geniş kapsamlı toplantı oldu diyebiliriz, yurttaşlar belediyeden alamadıkları bilgileri alanında uzman arkadaşlarımızdan öğrendiler. Konuyla ilgili bilgilendirici afişler yapıyoruz, bildiriler dağıtıyoruz, konuyu bilmeyen mahallelilere anlatıyoruz. Aldığımız tepkiler genellikle olumlu oluyor. En önemlisi mahallenin örgütlü davranmasını sağlamaya çalışıyoruz. Geçtiğimiz günlerde yerel bir yayın kuruluşundan geldiler, mahalle halkı semt evinde toplandı, geniş bir röportaj yaptık. Bu konuyu gündemde tutacağız, mahallemizi patronlara, rantçılara teslim etmeye niyetimiz yok.

PATRONLAR BUNU BEĞENDİ: UZAKTAN ÇALIŞMA

Pandemi başlarında patronların denetim kaygısıyla çekingen yaklaştığı uzaktan çalışma biçimi giderek pek çok firmada kalıcılışacak gibi görünüyor.

Pandemi sürecinde emekçiler olarak pek çok hak gaspına tanıklık ettik. Ücretsiz izin patronlar için bir kurtarıcı haline geldi, işçilerin kıdem tazminatlarına el kondu. Kısa çalışma ile işçiler üç kuruşa mahkum edildi. Patronlara sonsuz teşvikler verilirken emekçiler pandemi döneminde daha da zorlaşan koşullara mecbur edildi. Tüm bunların yanında pandemi döneminde uzaktan çalışma gibi yeni çalışma biçimleri, aslında yeni sömürü biçimleri de öne çıktı. Pandemi başlarında patronların denetim kaygısıyla çekingen yaklaştığı bu çalışma biçimi giderek pek çok firmada kalıcılışacak gibi görünüyor. Peki, patronlar zamanla bu çalışma biçimini neden çok sevdiler?

BÜYÜK BİRADER BİZİ İZLİYOR, EVDE ÇALIŞIRKEN DE!

Denetim kaygılarını ortadan kaldırmak için emekçileri kameralarla izleyen, sürekli çalışırken fotoğraf talep eden şirketler ortaya çıktı. İş bu kadar abartmayan

“insaflı” şirketler ise uzaktan çalışmca işin kapsamı değişecekmiş gibi projelerin yapım sürelerini kısalttı, emekçilere daha hızlı iş çıkarma baskısı yaptı. Çünkü patronlar, emekçilerin vaktinin tümünü

işe ayırdığından emin olmalıydı, onları sonsuz denetlemeliydi. Bu yollarla denetim sağlayabileceklerini gören patronlar için diğer alanlar zaten kârlıydı. Her türlü ofis giderlerinden, servis ücretlerinden kurtuldular. Kısa çalışma ödeneği alıp emekçileri evden çalıştırmak daha kolay oldu. E-ticaret firmalarında artan talep dolayısıyla çalışan sayısı arttı, ofis harcamaları azaldı, çünkü artık emekçilerin

EVDE ÇALIŞMA BAŞKA BİR SÖMÜRÜ YÖNTEMİ

- Uzaktan çalışma, emekçiler açısından yeni bir sömürü başlığı haline geldi.
- Fazla mesailer arttı, sekiz saatlik işgünü kuralı ortadan kalktı.
- Evdeki masraflar arttı, faturaların yükü emekçilerin sırtına yüklendi.
- Kadın emekçilerin evde bakım yükü arttı, hem çalışmak hem varsa çocukları ile ilgilenmek hem de geleneksel iş bölümünden kaynaklı ev işi yükünü sırtlanmak zorunda kaldılar.
- Ücret ödemeleri düzensizleşti. Tam zamanlı çalışılsa dahi kısa çalışma ödeneğinden alınan ücretlerin üzeri verilmedi. Patronlar uzaktan çalışanların ücretlerine el koydu.
- Çalışanların yan ödemeleri ortadan kalktı. Evde yemek yenmiyormuş gibi yemek ücreti ve benzeri temel haklarda eksilmeler oldu, emekçiler bu masrafı da kendileri karşılamak durumunda kaldılar. Ek ödemeler yapması gereken patronlar, bu haklara el koymaya kalktı.
- Evde çalışırken iş sağlığı ve güvenliği önlemleri tamamen yok sayıldı.
- Uygun çalışma ortamı olmayan emekçiler bunları sağlamak için kendi ceplerinden harcamalar yapmak zorunda kaldılar.
- Bütün sosyalleşme olanakları ortadan kalkarken, emekçiler giderek daha da yalnızlaştı ve örgütsüzleşti.

ofisleri evleriydi.

Geldiğimiz noktada uzaktan çalışma pek çok işyerinde pandemi sonrası da devam edecek gibi görünüyor. Büyük şirketlerin farklı ülkelerde yapmış oldukları anket sonuçları patronların bu çalışma biçimini sevdiklerini ve kalıcılaştırmak istediklerini, çalışanların ise kendilerini sürekli çalışıyor ve yalnız hissettiklerini ortaya koyuyor.

Burada öncülüğü büyük teknoloji firmaları çekiyor. Microsoft ve Twitter gibi büyük firmalar uzaktan çalışmayı kalıcılaştırmak yönünde adımlar attılar. Türkiye’de de benzer adımları atan firmalar var.

UZAKTAN MESAI: ESNEK ÇALIŞMA, EVDEN SÖMÜRÜ

Gelelim emekçiler cephesine... Her meselede olduğu gibi bu başlıkta da patronların beğendiği şeyden şüphe duymak gerekiyor. Pandemi öncesi emekçiler arasında yaygın kanı evden çalışmanın iyi olabileceği yönündeydi. Fakat daha pandeminin üzerinden birkaç ay geçmişken emekçilerin çoğu tatsız gerçeğin farkına vardılar. PE Yazılım Emekçileri Dayanışma Ağı’nın yazılımcılarla yapmış olduğu anket sonuçlarında, emekçilerin yaklaşık üçte biri evden çalışırken iş baskısının daha fazla olduğunu, fazla mesainin arttığını, temel ve yan haklarda kesintilere gidildiğini belirtmişti. Çalışanların yarısı da “Bu çalışma düzeninden memnun değilim” demişti. Bu anket pandemi başında, Nisan ayında yapıldı ve bugün bu oranların arttığını tahmin etmek zor değil.

UZAKTAN ÇALIŞANLAR DA ÖRGÜTLENECEK

Uzaktan çalışma yeni ve şiddetli bir sömürü biçimi olarak artık daha fazla hayatımızda. Durum böyleyse haklarına el konulan uzaktan çalışan emekçiler mücadele etmeli.

Evde kullandığı enerji ve internet masraflarını patronlardan talep etmeli, fazla mesainin ücretini istemeli ve temel haklarını patronlara teslim etmemek için örgütlenmeli. Dert yanmak, “zaten böyle gelmiş böyle gider” dememek için gücünü birliğinden alan emekçilerin örgütlenmesine ihtiyaç var. Emekçiler Patronların Ensesindeyiz Yazılım Emekçileri Dayanışma Ağı’na katılabilir, işkolu uygunsa Birlik Sendikası’na üye olabilir.

Uzaktan çalışma yapan bankacılar, öğretmenler, yazılım emekçileri, ofis çalışanları Patronların Ensesindeyiz Ağı’nda bir araya geliyor, örgütleniyor ve dayanışmayı büyütüyor.

ETRAFINIZA BİR BAKIN PE AFİŞLERİNİ, BİLDİRİLERİNİ GÖRECEKSİNİZ

Kadıköy'ün kültür sanat emekçileri bir araya geliyoruz.

Kültür ve sanatı konuşabilmek için, önce emeğimizi konuşacağız. Sadaka ile değil, dayanışma ile hayatta kalacağız. Kendi hakkımızı kendimiz koruyacağız. Gönüllülüğe, kayıtsız ve güvensiz çalışmaya, işsizliğe, tanınmazlığa ve keyfilliğe karşı el ele vereceğiz.

9 OCAK PAZAR 20.00'DA
TANIŞMAK İÇİN ÇEVİRİMİÇİ BULUŞUYORUZ
(Toplantıya katılmak için e-posta veya telefonla bize ulaşabilirsiniz)

PE PATRONLARIN ENSESİNDEYİZ
KÜLTÜR SANAT EMEKÇİLERİ DAYANIŞMA AĞI
iletisim@patronlarinensesindeyiz.org +90 (541) 940 0514

ADANA Kültür Sanat Emekçileri Buluşuyor
Sorunlarını ve Çözüm Önerilerini Konuşuyor

• Ağda tenisler emekçiler nasıl geçecek?
• Pandemi ve işsizlik çalışmaya nasıl mücadele edeceğiz?
• İşsizlikten dolayı bir yığınan yığınan mı olur?

10 Ocak Pazar 20.00
zoom ONLINE TOPLANTI
Link için iletişim: 0554 274 61 89

PATRONLARIN ENSESİNDEYİZ

İşçiler salgınla beraber çalışma yaşamında esnek çalışma, ücretsiz izin, Kısa Çalışma Ödeneği gibi uygulamalarla karşı karşıya gelmişti. Patronların Ensesindeyiz Ağı emekçilerin tüm bu hak gasplarını ihbar ettiği, ülke gündemine sokmaya çalıştığı en önemli mücadele aracı oldu.

Birçok işyeri duvarında, emekçi mahallesinde bulunan PE afişleri, işçilerin yaşadıklarını PE'ye anlatması için araç olurken, bir başka yerde dağıtılan dayanışma ağlarının bildirisi emekçilerin PE'yle tanışmasını sağladı.

Patronların yaşadığı sıkışmayı aşmaları ve işçi haklarına saldırıda kalıcı izler bırakmaları için bu dönem siyasi iktidar tarafından yapılan uygulamalar işçilerin tepkilerini çekmişti. Patronların Ensesindeyiz Ağı tüm bu uygulamaların ihbar edildiği bir ağ olduğu kadar, işçilerin bir araya gelip mücadele etmesini sağlayan bir örgütlülük de oldu.

KOŞULLAR NE OLURSA OLSUN EMEKÇİLER YAN YANA GELİYOR

Geçtiğimiz hafta sonu çeşitli alanlardan PE dayanışma ağları çevrimiçi toplantılarla bir araya geldi. İstanbul Kadıköy'de bulunan kültür

sanat emekçileri ve Adana'da ağırlığını müzik emekçilerinin oluşturduğu kültür sanat emekçileri ayrı ayrı toplantılarda bir araya geldi. İşyerlerinin kapanmasından dolayı çalışamayan kültür sanat emekçilerinin sorunları tartışıldı. Yine PE Banka Emekçileri Dayanışma Ağı'nın çağrısıyla “Banka emekçileri tartışıyor” başlığında bankalarda çalışan emekçilerin katıldığı online bir toplantı gerçekleştirildi.

Patronların Ensesindeyiz Ağı tüm sektörlerden emekçileri bir araya getirmeye devam ediyor. Patronların fırsatçılığına karşı işçilerin dayanışmasını büyütme, birliğini sağlamak için PE dayanışma ağları emekçileri bir araya çağırıyor.

İşçi arkadaş, yalnız değilsin, sömürücüleri ihbar et, dayanışmaya katıl, örgütlen...

HABER YOLLA
iletisim@patronlarinensesindeyiz.org

YARDIM İSTE
+90 (541) 940 05 14

BİLGİ VER
www.patronlarinensesindeyiz.org

ÖRGÜTLEN...

PATRONLARIN ENSESİNDEYİZ

HENDEK'TE İŞÇİ AİLELERİNİN ADALET ARAYIŞI

Hendek'te 7 işçinin hayatını kaybettiği, 127 kişinin yaralandığı havai fişek fabrikasında meydana gelen patlamanın davası geçtiğimiz hafta görüldü. Hendek Büyük Coşkunlar Havafişek Fabrikası'nda yaşamını yitiren işçilerin aileleri, benzer davalardaki adaletsizliğin farkında. Bu nedenle davanın peşini bırakmamakta kararlılar.

Dava geçtiğimiz hafta Sakarya adliyesinde görülmeye başladı. Fabrikada yaşamını yitiren işçilerin aileleri, dava başlamadan hemen önce artık "geleneksellenen" polis müdahalesiyle karşı karşıya kaldılar.

Ailelerin içinde geçmişte bu fabrikada çalışan işçiler de var. Son patlamada eşlerini ya da çocuklarını kaybetmiş olmanın verdiği acıyı büyük bir eşitsizlikle karşı karşıya olduklarının farkına varmaları arttırıyor. İhmallerin de bu eşitsizliklerden kaynaklandığını farkındalar. Öyle ki bu eşitsizliğin adil yargılamaya engel olacağından da neredeyse eminler. Onlara göre tek şansları sessiz kalmamak. Davadan hemen sonra yaptıkları basın açıklamasındaki sözleri de bunun kanıtı. "Bizi dinleyecekler, katilleri korumayacaklar" diyorlar.

AİLELER ADALETE GÜVENMİYOR

Adaletle karşı duyulan bu güvensizlik, yalnızca benzer davalardaki kararlardan değil. Aynı zamanda fabrikanın ortaklarının iktidarın etrafındaki ilişki ağı da güvensizlik yaratıyor. Fabrika ortaklarından olan Yaşar Coşkun, kaza yaşandığında MÜSİAD Sakarya Şubesi başkanlığını yapıyordu. Kendisiyle yapılan bir röportajda, dernek

olarak 1990'dan beri kurulan bütün hükümetlerle işbirliği içerisinde olduklarından ve hazırladıkları raporlarla hükümete yol gösterdiklerinden gururla bahsediyor. Ailelerin güvensizliğinde bugüne kadar hep önceden haber verilerek ve üstünkörü yapılan denetimlerin de payı var.

Birçoğu eski çalışan olan aileler, patlamanın meydana geldiği ve fabrika içerisinde "Çin mahallesi" olarak adlandırılan alanda patlamanın kaçınılmaz bir gerçek olduğunu ve bu tehlikeyi patrona sık sık bildirdiklerini ifade ediyor.

İHMAL ÜSTÜNE İHMAL

İddianamede yer alan bilirkişi raporunda tespit edilen ihmaller bu durumu doğruluyor. Patlamanın meydana geldiği fabrikadaki yapılar mevzuata uygun yapılmamış, depolar içerisinde, laboratuvar ve imalathanelerde olması gerekenden çok daha fazla patlayıcı madde bulundurulmuş, uygunsuz depolama ve üretim yapılmasına müsaade edilmiş. Patlayıcıların bulunduğu depolar arasındaki zorunlu mesafelere dikkat edilmediği için patlama neredeyse tüm depo ve bölümlere sıçramış. Patron daha fazla barut üretimi için işçilere ve kimya-gerlere baskı uygulamış. İşçilere yanmaz

AV. AKBAL: "SANIKLAR CEZA ALANA KADAR MÜCADELE EDECEĞİZ"

Davacı aileleri aralarında TKP'li avukatların da yer aldığı kalabalık bir hukukçu topluluğu savunuyor. İşçilerin avukatlarından Eray Akbal, duruşmaya ilişkin Boyun Eğme'ye şu bilgileri verdi: "Başlanan yargılamada ilk aşamada taleplerimiz, sanıkların duruşmaya cezaevinden SEGBİS vasıtası ile katılmaları değil de doğrudan duruşma salonunda hazır bulundurulmaları ve duruşmanın daha geniş kapasiteli bir salonda gerçekleştirilmesi oldu. Ayrıca sanıkların tutukluluk hallerinin devamına karar verilmesi de oldukça önemliydi. Bu iki talebimiz kabul edilerek duruşma 15 Mart tarihine ertelendi.

Sanık vekillerinin ek bilirkişi raporu talebi reddedildi. Sanıkların tutukluluk hallerinin devamına karar verilmesinin ailelere moral verdiğini söyleyebilirim. Sanıkların hak ettikleri ceza tayin olunana kadar mücadelemizden vazgeçmeyeceğiz."

kıyafet ve anti-statik ayakkabı başta olmak üzere koruyucu donanım ve ekipman neredeyse hiç verilmemiş. İddianamede bu ve bunun gibi tespit edilen hususlar patronların patlamada asli kusurlu olduklarını da tartışmaya yer bırakmayacak şekilde ortaya koyuyor.

AYNI FABRİKADA KAÇINCI KAZA?

Hendek'teki Coşkunlar Havai Fişek Fabrikası'nda 3 Temmuz 2020 günü meydana gelen ve yaklaşık 50 kilometre mesafeden, kentin birçok noktasından duyulan patlamalarda yedi kişi yaşamını yitirdi, 127 kişi ise yaralandı.

İşçiler henüz kayıp yakınlarına ulaşmaya çalışırken, MÜSİAD tarafından ilçede patrona "moral yemeği" verildi. MÜSİAD Sakarya İl Başkanı Yaşar

Coşkun'a ait havai fişek fabrikasında yaşanan patlamadan birkaç saat sonra, Hendek ilçesinde MÜSİAD Genel Başkanı ve şube başkanlarının da bulunduğu heyetin "moral yemeği" vermesi büyük tepki çekmişti.

Aradan bir hafta geçtikten sonra 9 Temmuz'da kontrollü imha amacıyla Adapazarı ilçesi Taşkısığı mevkiine getirilen fabrikadaki patlayıcıların

kamyondan indirildiği sırada meydana gelen ikinci patlamada ise üç asker yaşamını yitirdi, sekiz jandarma personeli ile kamyon şoförü yaralandı.

AKP'li isimlerle ve Erdoğan'la yakınlığı bilinen Yaşar Coşkun'un patronu olduğu fabrikada daha önce sekiz ayrı patlama yaşanmasına karşın hiçbir önlem alınmamış ve AKP tarafından fabrika sahipleri kollanmıştı.

İŞÇİNİN HUKUK KÖŞESİ

Nedir bu KOD 29?

Patronların suistimal ettiği ve işçiyi tazminatsız işten çıkarmak için kullandığı SGK 29 numaralı koda yakından bakalım.

▶ İşten çıkarma yasağı olmasına rağmen tazminatlarım dahi verilmeden işten çıkarıldım. Bu nasıl mümkün olabiliyor?

İçinde bulunduğumuz süreçte işten çıkarmaların kanunla yasaklandığı yönünde genel bir algı oluşturulmuşsa da bu doğru değildir. Çünkü patronların tek taraflı bir kararla; "işçinin ahlak ve iyi niyet kuralına aykırı" davranışları olduğunu ileri sürerek, işçiyi tazminatsız şekilde SGK 29 numaralı kodla işten çıkarması yasaklanmamıştır.

▶ Kod 29 nedir? Bu kodla işten çıkarılmam sicilime işliyor mu?

Patronların işten çıkan işçi hakkında SGK'ya işten ayrılış bildirgesi verme yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu bildirim, çoğunlukla elektronik ortamda doldurulan standart bir form ile SGK sistemine yüklenir. Bildirmede işçinin işten çıkma sebebinin de belirtilmesi gerekir. Form doldurulurken işten ayrılış sebebi, SGK tarafından oluşturulan ve rakamlarla kısaltılan kodlar kullanılarak yazılır.

Kod 29 olarak kısaltılan fesih çeşidi "işçinin ahlak ve iyi niyet kurallarına uymadığı için" işten çıkarıldığı anlamına gelmektedir. Yaklaşık 40 adet olan bu kodlamaların tamamına ve sonuçlarına internette yapacağınız bir araştırma ile ulaşmanız mümkündür.

SGK'nın işten ayrılış kodunuzu başka işyerleriyle paylaşması kanımızca hukuka aykırı olduğu gibi haklı olsun veya olmasın Kod 29 ile işten çıkarılmanız sizin başka bir işe girmenize engel değildir.

▶ Haksız bir şekilde işten çıkarılmam yetmezmiş gibi Kod 29 ile çıkarıldığım için işsizlik maaşı da alamıyorum? Hukuken ne yapabilirim?

Ne yazık ki Kod 29 ile işten çıkarılan işçilere işsizlik ödeneği ödenmemektedir. Haksız işten çıkarma yaparak pandemi sürecinde işsiz kalmanızın yanı sıra kıdem tazminatınızdan mahrum bırakılmanıza ve hakkınız olan işsizlik ödeneğini dahi alamamanıza sebep olan patrona karşı açacağınız davada kıdem tazminatınızın yanı sıra mutlaka maddi ve manevi tazminat talebinde de bulunmalısınız.

Açacağınız davada delil olarak kullanmak üzere işten çıkarıldığınız tarihten itibaren 30 gün içinde e-devlet üzerinden işsizlik ödeneği başvurusu yapmanızı ve başvurunuzun reddedilmesi halinde gelen cevap bildirimini saklamanızı öneriyoruz.

▶ Patron bana "kıdem tazminatını vereceğim ama ya sen istifa et ya da ben seni 29 koduyla işten çıkarayım ve dava açma hakkından da feragat edeceksin" diyor. Bu şekilde işten ayrılmamın ne gibi sakıncaları olabilir?

Yasal düzenlemelere göre; istifa etmeniz veya kod 29 ile işten çıkarılmanız halinde kıdem tazminatına hak kazanmanız veya işsizlik ödeneği almanız mümkün değildir. Eğer patronunuzun telkiniyle istifa ve feragat dilekçesi verecek olursanız; patronun size taahhüt ettiği kıdem tazminatı ödemesini yapmaması halinde aslında hak ettiğiniz kıdem tazminatınızı dava yoluyla dahi almanız mümkün olmayabilir. Öte yandan işsizlik ödeneği almanız da mümkün olmayacaktır.

B-SIGORTALININ SOSYAL GÜVENLİK BİLGİLERİ									
İş Hizmeti	Kurumu	SSK	BAG	Emekli Sandığı	506-G.2				
Sicil Numarası									
Konkasör Operatörü (Kırma Eleme)									
C-SIGORTALININ HİZMET BİLGİLERİ									
İş Tarihi		15/04/2020		16		Sigortalının İşten Ayrılış Nedeni		29	
Gün Sayısı	Prime Esas Kazanç Tutarı		Ay İçinde				Eksik Gün Sayısı	N	
	Hak Edilen Ücret	Prim İkrariye ve Bu Nitelikteki	İşe Giriş Tarihi		İşten Çıkış Tarihi				
0	0.00	0.00	Gun	Ay	Gun	Ay	Sayısı	N	
15	6276.66	0.00	0	0	0	0	0	0	
Evet			Hayır X						
DAİRESİ/ESNAF SAN SİC MEMURLUĞU/ZİRAAT ODASI/TARIM İL/İLÇE MD/ŞİRKET BİLGİLERİ									
ÇSGB BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ			S MESLEK		DOSYA NO				
DOSYA NUMARASI			num		0	0	0	0	0
ASI	M	İŞKOLU	ÜNİTE	İŞYERİ SIRA NO	İL KOD	İLÇE	KONT NO	ALT	
4	4212	1	1		47	7	7	0	

▶ HAKSIZ BİR ŞEKİLDE KOD 29 İLE İŞTEN ÇIKARILMAM HALİNDE -İŞİME GERİ DÖNMEMİ SAĞLAYACAK- BİR HUKUKİ YOL VAR MI?

Çalışmış olduğunuz işyerinde 30'dan fazla işçi çalışmaktaysa ve o işyerinde en az 6 ay çalışmış iseniz işe iade başvurusu yapabilirsiniz. İşe iade başvurusunu, fesih bildiriminden tebliğinden veya bildirim yapılmamış ise fesih tarihinden itibaren 1 ay içinde arabuluculuk bürosuna başvurarak yapmanız zorunludur. 1 aylık süreyi geçirmeniz halinde işe iade hakkınızı yitirebilirsiniz.

İşten çıkarma yasağı süresi içerisinde yapılan haksız fesihlerde; koşulları işe iade başvurusu yapmaya uygun olmayan işçilerin de (En az 30 işçi veya 6 aylık kıdem gibi) haksız yapılan fesih aynı zamanda geçersiz olduğunu ileri sürerek; haksızlığın tespitini ve işten çıkarılma işleminin yapılmamış sayılmasını sağlamak için arabuluculuk ve sonrasında dava yoluna başvurabileceği görüşündeyiz. Henüz hukukî uygulaması az olan yola başvurmak uzman desteği gerektirdiğinden eğer sendikaliyseniz süreci sendikanızla yürütmenizi önermekteyiz.

HABER YOLLA

iletisim@patronlarinensesindeyiz.org

YARDIM İSTE

+90 (541) 940 05 14

BİLGİ VER

www.patronlarinensesindeyiz.org

ÖRGÜTLEN...

PATRONLARINENSESİNDEYİZ

BOYUN
EĞME

HÜRRİYET KAVGASI

Yine kitapları, türküleri, bayraklarıyla geldiler,
dalga dalga aydınlık oldular,
yürüdüler karanlığın üstüne.
Meydanları zaptettiler yine.

Beyazıt'ta şehit düşen
silkinip kalktı kabrinden,
ve elinde bir güneş gibi taşıyıp yarasını
yıkta Şahmeran'ın mağarasını.

Daha gün o gün değil, derlenip dürülmesin bayraklar.
Dinleyin, duyduğunuz çakalların ulumasıdır.
Safları sıklaştırın çocuklar,
bu kavga faşizme karşı, bu kavga hürriyet kavgasıdır.

Nâzım Hikmet - 1962

Nâzım

İyi ki doğduysun Mâzım

